

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u. 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

B-lyegtelen levelet nem fogadunk el. Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Janosi-utca 35., illetve Kispást-tér 4. sz. alatt **R. Vozáry Gyula** tanárnál. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetésny. nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisor térfogata 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Jánosy-utca Czikora-féle házban, nem különben minden hazai pósthivatal. Az előfizetés legezészerűbben posta-utalvány u.ján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A nép-vezetők hivatása.

Azok, kik valaha abban a helyzetben voltak, hogy ideig-óráig, vagy éppen egész életük folyása alatt a társadalom valamely rétegében vezérlő szerepet vigyenek, tudják azt, hogy hivatásuk betöltése legszentebb kötelességük s a kibontott zászlóhoz nem csak hivatásuk kell maradniok, hanem azt éppen lobogtatva a kitzűzött eszme ezérajutását minden lehető eszközzel meg kell kísértetniök. Ez a kötelessége a közigazgatás élén álló hivatali személyzetnek, ez a kötelessége a bírói székben ülőknek, papoknak, tanítóknak s egy szóval mindazoknak, kik valamely erkölcsi intézmény szolgálatában állván, esküt tettek arra, hogy hivatásukból kifolyólag a közjót tehetségükhöz mérten előmozdítják.

Igaz, hogy a maga működési köre minden embernek saját életpályája által van körvonalozva, s egy állam eszményített képe állana elő akkor, ha működési körén túl senki sem terjeszkednék — de az ideális állapot csak akkor követhetnek be, ha egyúttal minden egyén a maga működési körén belül mintaszerű korrektséget tanúsítana, vagy a szó legnemesebb értelmében tökéletes volna.

De ez csak ideális állapot: a való azt mutatja, hogy kevés azon egyének száma, kiknek működése ellen egy, vagy más tekintetben kifogást ne lehessen tenni. Egyik nincs tisztában hivatásával, másik nagy későn tapasztalja, hogy nem neki való pályát választott.

Még ezek nem veszélyesek, mert egyiktől megszabadul a társadalom, másik önmaga szabadítja föl a társadalmat. Legveszélyesebbek azok, kik hiúságból működésük hivatalos körén tulterjeszkednek s oly működési kört kívánnak maguknak, melynek betöltésére se nem képesek, se elegendő hivatásuk nincs reá. A tapasztalat be-

bizonyította már, hogy ily egyének sokszor pótlhatatlan kárt okoznak a társadalomnak.

De van egy osztálya a társadalomnak, mely rendeltetésénél fogva hivatva van, hogy vezérlő szerepet vigyen ott is, hol az eszményített állam szervezet részére nem szabna meg még egy más munkakört. Ez a papok és tanítók osztálya.

Eltételezve a városoktól, melyek a szellemi élet góczpontjai, még ma is a legtöbb faluban egyetlen intelligens ember a pap vagy tanító. Nagyobb műveltség, magasabb eszmék iránt való fogékonyság s általában az érzelmek nemessége oly magas piedestálra emelik a maga körében, hogy vezetői szellemét minden oly téren, hol nemes eszmék megtestesítéséről van szó, érvényesítheti. A pap és tanító, népeinek nemcsak lelki vezére, hanem a társadalmi élet mozzanataiban akkor is példányképe, mikor nincs vállán a palást és toga.

És mit tapasztalunk . . ? A legtöbbben megelégednek a kathedrai dicsőséggel s a velejáró beneficiumokkal. A pap és tanító így is legfontosabb közművelődési tényezők, de mennyivel magasabban töltenék be hivatásukat akkor, ha oly társadalmi ideákért is lelkesednének, melyek az országos jólét emelésére vannak irányítva.

Manning bibornok, Anglia egyik legderekabb humanistája azt mondja, hogy a pap nem csupán példánykép erkölcsi és társadalmi tekintetben, hanem reformátor is, a szenvedő nép gondozója, a ki javítja az egyes hibáit, eltávolítja a szenvedés okait, javítja társadalmi helyzetét, derültebbé, szebbé és nemesebbé teszi éltüket.

A fejlődő társadalom lépten-nyomon kinalja eszméit. Az ipar és gazdálkodás, a közművelődésnek számtalan ága, a központoktól távolabb eső vidékeken még ma is kezdetleges állapotban vannak. A nép vezetői, ha tulajdonképeni hivatásukat még egy kis munkakedvvel párosult közjó iránt

való lelkesedéssel megtoldják, elsősorban hazánknak, de az emberiségnek is jelentékeny szolgálatot tehetnének. És különösen nekünk érdekünkben áll, hogy a városok és vidékeket elborító faluk közt ne legyenek oly óriási válaszfalak, mint a minők vannak: rombolja le őket a helyes irányban fejlődő falusi nép általános műveltsége s a nép szellemi vezetőinek bölcsessége. —y.

A biztosítás ügyéről.*)

— Levél a szerkesztőhöz. —

Miskolcz, 1890.

Becses lapja egy előbbi számában, ezen cím alatt: „Egészlegesen mozgalom a biztosítás terén“ egy cikket jelent meg, melynek nemesak aláírása, hanem komoly, megfontolandó tartalma is szakértőre vall.

Érdekes volt ez a cikk mindenkinek, ki földbirtokos léte folytonosan kénytelen a fölött tőprengeni, hogy a feleslegesen sok biztosítási kínálat közül melyik érdemel hitelt és bizalmat. Mert a földbirtokos egész existenciája a levegőben függ, ha nemesak a tűzvész, de a jégverés ellen is, nem bizza meg annak védelmével a kinalkozó biztosító intézmények közül valamelyiket. De melyikre bízhatja legnagyobb lélekkel a védelmet?

Erre a kérdésre földbirtokosnak, gazdaembernek nem olyan könnyű megfelelni. Azaz felette könnyű volna, ha a gazda csak a józan esze és ösztöne sugallatára hallgatna. De ezt a sugallatot lekiabálják, agyonbeszélnek az egymással eszeveszetteen versengő biztosítási ügynökök, utazók, felügyelők s egyéb nevezetek alatt faluról falura repülő urak, a kik felett a derék falusi gazda jókat mosolyog és a kirkól ezer bolondos anekdotát tud — de a kik azért szédítő svádájukkal, szemfényvesztő ajánlataikkal és semmiképen sem reális koncepcziókkal, rabatjaikkal, provizóikkal s több efféle idegen műszavaikkal, — mindig zavarba s nem egyszer törbe ejtik.

Különösen a jégbiztosítás ad a gazdáknak sok gondot, mert ez igen drága portéka s mégis majdnem abszolúte nélkülözhetlen. És a mi a jégbiztosítás terén történik, az már fokozottan és sokszoros mértékben alkalmas

* Fenti cikket közérdekű voltánál fogva, a „Pesti Napló“-ból vettük át. A szerk.

T A R C Z A.

D a l o k.

(Heyne)

I.

Szüziesen és oly büvölőn
Fakadoz az erdő zöldje,
A nap vígan mosolyg reá:
„Szép tavasz légy üdvözölve!“

Hallom a esalóány dalát,
A hogy zendül édesdeden,
Hosszan, fájón, szomoruan,
Merő szív az és érzelem.

II.

Rám tekintél szép szemekkel
Ragyogón, kedvesen,
S én erre oly zavart levék,
Hogy nem bírtam szólni sem.

Kedves tekinteted azóta
Szemem előtt lebeg,
S az ábrándok kék oceánja
Zsong a szívem felett.

Ferber Albert.

A szép indián nő.

— Rajz. —

Némán, egyetlen hang nélkül suhant el mellettem, mint valami rémes árny, de szemei — jól kivehetém — vérbe forogtak, tekintete halált, iszonyt hirdetett. Velőg borzadtam: semmi kétség, ez ember mindent hallott, hallani kellett, mi köztem és felesége, helyesebben mondván, rabszolga nője közt történt, iszonyodva gondoltam a következményekre, ismerve a szent banditát, nem bírtam messze távozni, valami névtelen sejtésem szinte erővel visszatartott, s alig tünt el szemem elől a szörnyeteg, megfordultam, s elrejtőzve a barlang tornácában, kíváncsi nyugtalansággal vártam a történendőket. Nem sokáig kelle várom, alig állhattam a helyemen pár percig, egyszerre vad, szenvedélyes hangok üték meg füleimet, közbe-közbe esdő, zokogó hangoktól kísérve, tulajdonkép nem is emberi hang volt már az, mint inkább valami

vadállati bögés, a legiszonyabb átkok szótagolatlan méreg zápora, a szegény szerencsétlen nőre. A rémülettől szinte megdermedve hallgatóztam tovább, s rémülve hallám, mint lobbantja szemére, a szörnyeteg nevének, végtelen káromlások között, hogy elég vakmerő volt egy hitlent, egy átkozott mohamedánt fogadni magánál, és hogy ezért halállal fog, halállal kell lakolni. Hasztalan volt a szegény áldozat minden könyörgése, esdeklő szavai csak a tüzet éleszték, fokozták, a szörnyeteg nem ismert szánalmat, bösz dühében fogait esikorgatá, fegyver esőrgést hallék.

Pillanat alatt bent voltam, vérfagyasztó jelenet tárult előm. A szörnyeteg hajánál fogva, lábához rántá áldozatát, míg a hosszú handsárt csapásra emelé feje fölé. Hiba volt vagy nem, a mit tévők, ám itéljenek el önök, de nem vagyok teljesen oka, a harag e pillanatban magamat is elvakított, nem láttam egyebet, mint a szegény halálra rémült teremtést, s szenvedélyes dühvel vetém magam a nyomorultra, s egy rántással kicsavarva kezéből a felemelt handsárt, mielőtt meglepetéséből eszmélhetett volna, markolatig döfém szívébe.

Vége volt, a szörnyeteg elboesátá áldozatát, s egy utolsó vadállati ordítással végig zuhant a földön, mialatt pataként omló vére pirosra festé a talajt.

Undorral fordultam el a látványtól, úgy érzem, mintha nem embert, de egy undok fenevadat, egy vérengző vadállatot sujtattam volna le, melynek még pusztá élettelen hullája is csak borzadályt kelteni képes. Különben, az igazat megvallva, sietnem is kelle, sokáig nem vesztegethettem az időt, tudva, hogy ily hirneves szentnek meggyilkolása, a babonás, fanatikus hindu nép előtt mily irtóztatos bünt képez, s ennek következtében a legvadabb bosszuállásnak tehetem ki magam, érdekemben állott, mielőbb lehető messze lenni innen, hol a vad nép boszuja el ne érhesse, noha pár napig, — minthogy éppen e babona mindenkit visszatartott a Fakir barlangjától — biztonságba lehetnék, nem igen tarthattam a rögtön felfedezéstől, ám mégis jobb előbb tul lenni minden érhető veszélyen. Igen, hanem most már a szegény nőt sem hagyhattam el, annál kevésbbé, e kényszerűség megváltozhatatlan állt előttem, tettem következményét viselni kelle, nem lehet haboznom. Megfogám kezét, biztatni, bátorítani kezdém, igyekeztem amennyire lehetett meggyőzni őszinte részvéteiről, igyekeztem rávenni, hogy kövessen. Nehezebben ment, mint gondoltam. Az előítélet, a gyermekeségtől beleoltott ellenszenv, minden mohamedán iránt, oly mély gyökeret vert e nő lelkébe, mit még e megrendítő ese-

mény is csak alig-alig, csak igen nehezen bírt megváltoztatni, merevségét enyhíteni. Nöde végre mégis sikerült, hála kitarásomnak, a nő engedett, s még egy utolsó borzalmas tekintetvetve, vérben fekvő kintója holttestére, szelíden rám függeszté szemét s megragadva kezemet, késznek nyilatkozott velem jönni, a hová vezetni fogom.

Minden feltűnésnek elejét veendő, gyorsan átöltözött, azaz török ruhát vett ő is magára, s így utra készen, kéz-kézbe tartva, haladék nélkül elhagytuk ez undok bünbarlangot, s a legközelebbi kikötőnél jegyet váltva, az első hajón Kalkuttába evettünk.

Ez uton beszélte el nekem a szerencsétlen nő eddigi boldogtalan életét, lehető részletességgel adván elő: miként jutott kintója hatalmába, mennyit kelle tőle szenvedni; igazán megindító elbeszélés volt az, telve a legmegkapóbb s megrendítőbb részletekkel.

Ő egy gazdag Csatrya egyetlen leánya volt.

Azt hiszem, nem szükség önöknek bővebben magyaráznom e szót. Tudjuk, hogy a hinduk vallásuk szerint négy osztályra vannak elkülönítve, ugyszólvá: négy külön emberi kasztot képeznek. Ezek: Braminok, kik a főisten: Bráma szájából származva, a legfőbb az első kasztot képezik; továbbá: Csatryák, ezek Bráma karjaiból; Vaisyak, ezek czombjaiból; végre a Sudrák vagyis a tulajdonképeni néposztály, mely Bráma talpából származva, a legalsó fokon áll.

A papok, barátok mindnyájan az első, legfőbb osztály szülöttéi lévén, természetesen a legnagyobb rangot foglalják el.

Ez az Abihont, ez az utálatos szörnyeteg, éppen közelében lakott a leány szülőinek, e szerint ugyszólvá naponkint alkalmuk nyílt érintkezhetni egymással, s mi lehetett tehát könnyebb a gaz eszabitónak, ki már akkor elismert szent hírben állott, mint hűzelgessel teljesen behálózni a leány szüléit, különösen atyját, ki maga egy valóban istentől ihletett szentnek, egy kiváló szellemnek kezdé tartani a Fakirt, a kinek pusztja megjelenése, sőt közelléte a legnagyobb boldogságot, üdvöt árasztani képes. A fanatizmusában, babonás hitében annyira elfogult, elvakult atya e naptól kezdve, valóban egy pillanatra sem szünt meg egekig magasztalni, dicsőíteni leánya előtt a szent férfit, úgy, hogy, a szegény együgyű teremtés végre maga sem tudta miért, hogyan, ellenállhatlan vágyat, vonalmat kezdé érezni a bandita iránt. A gyermekeségtől beleoltott vak fanatizmus, táplálva élénk, szinte gyermekes képzelődése által, öntudatlan, mohó epe-

arra, hogy a gazdák között nemesek naivabbakat, de még a legtájékozottabbakat is teljesen megzavarja.

Nagy, drága jégbiztosítási díjainkra a versengő hajtóvadászat úgy folyik minden esztendő tavaszán, mintha minden biztosító intézet boldogulása a jégbiztosítási üzlet-től függene. Mikor a nagy károk jönnek sorra, — a biztosító intézetek egyszerre nagy egyetértésben fanyarkodnak és takarékoskodnak. No, és azután a következő tavaszig egyebet sem olvasunk, mint hogy a biztosító intézetek kétségbe vannak esve a jégbiztosítási felett, s hogy azt úgy folytatni, mint eddig többé nem lehet.

Persze, a mint kitavasodott s a rozs kiüti zöld fejét a hóból, — a nóta újra kezdődik előlről.

Hogy ilyen körülmények között a jégbiztosítás nagy arányokban, vagy éppen általánosan el nem terjedhet, az előttem világos ma is, de világos volt már évekkéül ez-élettől is, a mikor teljes megfontolással s egyuttal örömet esatalkoztam ahhoz a mozgalomhoz, melynek ezéjja volt: a jégbiztosításnak lehetőleg olcsó és föltétlenül szolid módját megtalálni s egy olyan intézményt létesíteni, melynek egyéb üzleti rendeltetése nincs, mint kifizetni azon gazdáknak jégbiztosítási díjait, a kik ezen intézmény részeseivé lesznek.

A mozgalom elérte ezéjját, — el az első magyar általános biztosító társaság hazafias, de egyuttal okos segítségével.

Magyar társaságunk, eltérve a ezéhbéli biztosító angorok eddigi szokásától, végre tiszta bort öntött a pohárba. Beesületesen bevallotta, hogy a jégbiztosítási üzlet felváltva hol nyereséggel, hol veszteséggel jár. Általában pedig 12—12 üzleti év összeredménye mindig nyereséget mutat. Igazolta ezt a társaság saját mérlegeivel is. A nyereség így 12 évenként sem volt oly felette nagy, hogy egy millióban dolgozó társaság, melynek létérdeke, hogy barátságban álljon a magyar gazdáközönsséggel, arról le nem monhatott volna. A magyar társaság ezen nyereségről kész volt biztosító felei javára lemondani, ha ennek elsenében azok arra kötelezik magukat, hogy állandóan eméll a társaságnál biztosítsanak.

Azokból a biztosító felekből, a kik ezen kötelezettség fejében ezen biztosítási mód előnyét nyerték, alakult a magyar gazdák jégbiztosítási szövetsége.

Gazdatársaim összeségének érdekéért buzogya minden tölem telhetőt elkövettem, hogy ez a szövetség sikerüljön. Agitáltam mellette előszóval barátaim között s szerény lallammal is éppen igen tisztelt szerkesztő úr becses lapjának hasábjain. A szövetség felügyelő és vizsgáló bizottságának, mely a nyereségre jogosult biztosító felek ellenőrző közege, az üzletet kezelő és korlátlan kártérítési kötelezettséget viselő társasággal szemben, ma is a lelnöke vagyok.

Nobile officium ez. — tehát éppen nem érzem magamat általa foszélyezve s egészen bátran emelem fel a élen alkalomból is igénytelen szavamat a jégbiztosító-gazdáközönsség érdekében, — pro domo nostra.

A magyar gazdák jégbiztosítási szövetségének tagjai részére a magyar biztosító társaság 12 éven belől föl nem emelhető méltányos, fix díjak mellett biztosít. Díjszabása a szövetségi tagok részére az uolsó évből jelentékenyen olcsóbb volt, mint bármelyik külföldi biztosító társaságé. Ha az összegyűlt díjakból a károk és költségek teljes kiegyenlítése után fölösleg marad, a fölösleget a biztosító felek fix díjaik arányában visszakapják.

Ez tehát, hogy ugy mondjuk, önköltségű biztosítás. A szövetséget gazdáknak soha sem kerülhet többé, mint amennyit káraik és költségeik összesen kitesznek. De valahányszor a károk túlhaladják a bevételt, — az első magyar általános biztosító társaság köteles a veszteséget előlegezni s ha a 12 éves ciklus végleg veszteséggel zárul, azt fedezni is. Többre mint fix díjának évenként egyszeri lefizetésére a szövetségi tag sohasem kötelezhető. Utánfizetésekről itt soha szó sem lehet.

Ime, ez a jégbiztosítási szövetség lényege. Az egész egy tisztán praktikus alkotás, — nem felel meg semmi-

féle biztosítási szakértelemnek de megfelel a gazdák érdekeinek. Azért pártolom én, s még számos, esekélyes-gemnél nagyobb nevű, jelentősebb gazdálkodó magyar hazafi.

Immár sokan vagyunk a szövetségben, — díjaink már túlhaladják évenként a félmilliót — de még mindig nem elegendő. Ebben a szövetségben szeretném látni, — s hiszem, reménylen, fogom is látni, — egykor — minden magyar gazdatársamat, akinek praktikus, józan magyar esze és ösztöne van.

Aki azt mondja, hogy még olcsóbban is lehet biztosítani, mint a mennyire a biztosítás kerül, az szédelgő. Aki pedig annyit akar biztosítani, amennyiből a károkra is jut és a spekulánsnak nyeresége is marad, az már drágábban biztosít, mint az első magyar biztosító társaság a szövetséges gazdák részére.

Nincs tehát — a magyar gazdák közérdeke szempontjából — semmiféle létoka vagy létjoga annak, hogy most itt Magyarországon a külföldi tőke új jégbiztosítási vállalatokban emésztessék fel. Mert ha olcsóbbak lesznek a külföldi tőke jégbiztosítási díjai, mint aminők a miénk, akkor a károk és költségek nemesek a díjakat fogják föl-emészteni, hanem a vállalkozó tőkét is. Ha pedig az új vállalat díjai drágábbak lesznek, akkor alig fog akadni olyan jó bolond, aki ott biztosít és nem nálunk.

De van még egy eset. Lehet hogy a külföldi verseny — a már létező és a még vajdó egyaránt — páralell fogja kiszabni a jégbiztosítási díjakat velünk.

De a társaságok még így sem lennének méltó versenytársai a szövetségnek, mert az esetleges díj fölösleg visszatérítésére nem kötelezhetik magukat, az lévén éppen üzleti céljuk, hogy díjfölsleget érjenek el részvényeseik, nem pedig biztosító feleik javára. Ugyanezen üzleti cél szabna esetleg igen szűkre a versenyző társaságok kártérítéseit, míg a szövetség a kárbeesések alatt független bizalmi férfiai által örököl.

Szóval előnyösebb, vagy olyan előnyös biztosítási feltételeket, mint a szövetség, egy társaság sem szabhat, se a kartele lépett régi külföldi társaságok, se az alakulóban levő új jégbiztosító társaság.

Mert a szövetségben megtalálja a biztosító fél a részvénytársasági biztosítás legfőbb előnyét: a fix díjat. El van azonban kerülve a szövetségi biztosításnál a szövetkezetek legnagyobb hátránya: az esetleges utánfizetés.

Mindemellett a szövetség erkölcsi és anyagi garanciái a legnagyobbak. Mögötte áll, korlátlan szavatossággal a dugszagd és becsületes első magyar általános biztosító társaság.

És valamint ez a társaság, ugy a szövetség is, ellentétben valamennyi versenytársakkal, kizárólag magyar bel-földi intézmény. Mi magyar gazdák nem vagyunk komopoliták, előtünk ez is nagy és komoly előny.

Mi szükség van tehát itt új jégbiztosítási grüindolásokra? Semmi. Egyáltalában nem tudom felfogni, hogy miért akar épen a triestzi „Generál” egy új jégbiztosítási társaságot grüindolni, mikor azon tényvel, hogy a jégbiztosítással maga tényleg visszavonul, effektíve beismeri, miszerint a jégbiztosítás terén a magyar intézményekkel a versenyt nem bírja. Ugyanezt beismerte a többi külföldi társaság is azon tényvel, hogy szoros kartere léptek s egyesülten vélik legyőzhető a verseny azon akadályait, melyekben egyenkint elbuktak.

Meddő öröklődés az új grüindolás, meddő öröklődés e kartele. A szövetséggel szemben a részvénytársasági jégbiztosítás megkezdte a visszavonulást. Ma már beismerték ezt, de a külföldi társaságok még kapkodnak a remény szalmaszálához: tán még megfordíthatják mesterségesen a tőlük természetesen elpártoló szerenést. Amde ezen reménykedésből is ki fogja őket ábrándítani egy-két jégbiztosítás esztendő. A jégbiztosítás ma már spekuláció tárgya Magyarországon nem lehet. A kik ma még csak reményesen hátrálnak, egy-két év múlva megzavarodottan fognak futni. Lesz megint böven krach, bukás, felszámolás, fúzió, ujjaalakulás, szóval botrány.

Azért a magyar gazda biztosítási dolgaiban is csak józan esze és ösztöne sugallatára hallgasson. Ez nem tanácsolhat neki mást, mint hogy inkább a több előnyt és több garanciát nyújtó bel-földi, magyar biztosító intézményekre bizza magát, mint a drágább, gyöngébb és efemer külföldi vállalatokra.

Melezer Gyula.

Borsodnyégy alispánja, a magyar gazdák jégbiztosítási szövetségének elnöke.

A rimaszombati ált. temetkező-egyesület alapszabályai

1. §. Ezen egyesületnek ezéjja: tagjainak elhalálása esetén tisztességes eltemetést biztosítani; ezime és pecsétjének körirata: „Rimaszombati általános temetkező egyesület.” Székhelye Rimaszombat.

2. §. Az egyesület 500 taggal megalakul; tagjai lehetnek mindkét nembeli 10—60 éves egészséges egyének, rimaszombati lakosok. A ki jelenleg ipartestületi tag, korára való tekintet nélkül, tagja lehet az egyesületnek.

3. §. A felvételi egyszerű jelentkezés mellett a választmány által történik; a fel nem vétel nem indokoltatik. Kiskorúak a szülők vagy gyámok felelősségére vétetnek fel.

Az életkor születési bizonyítvánnyal igazolandó.

4. §. Minden tag fizet egyszer s mindenkorra 50 kr. o. é. felvételi és minden tagtárs elhalálása alkalmával 10-től 50 éves korig 10 és 50 éven túl 20 kr. o. é. temetési díjat az egyesület pénztárába.

Jelentkezők egyedül a felvételi díj befizetése után tekintetnek egyesületi tagoknak; azon tagok, kik a temetési díjakat mindenik egyesületi temetéstől, illetve felszólítás napjától számítandó 14 nap alatt be nem fizetik, tagsági igényüket és befizetett pénzüket elvesztik s megszűnnek egyesületi tagok lenni.

A felvételi díjak fizetése alkalmával mindenik tag alapszabályokkal ellátott tagsági könyvecskét kap, melyben a felvétel igazoltatik és a befizetett díjak nyugtáztatnak.

5. §. Azon tagoknak, kik a temetési díjakat teljes vagyontalanságuk és munkaképtelenségük folytán nem fizethetnek és ezen díjak fizetése alul a választmány által — ha már 10 évig tagjai voltak az egyesületnek — felmentettek, tagsági igényük megszűnik ugyan, de elhalálásuk esetén — befizetett pénzü arányához képest — eltemetetésükről az egyesület gondoskodik.

6. §. Azon tagok, kik temetési díjak ezimén 32, azaz

harminezket o. é. forintot már befizettek, ezen díjakat többé nem fizetik, de tagsági igényük megmarad és elhalálásuk esetén hozzátartozóik a temetési jutalékok hiánytalanul megkapják s helyök új taggal betöltetik.

Azon nem remélt esetben, ha a tagok száma megapadna és a esekélyebb tagrészt mellett a temetési jutalék a tartalék-tőkéből sem fedeztethetnék, a megmaradt tagok temetési jutaléka a meglevő vagyon arányához képest a közgyűlés által fog meghatározatni.

7. §. A temetési jutalék 40, azaz negyven forint o. é., melyet az egyesület a tagok elhalálása esetén mindenik tag hozzátartozóinak, tekintet nélkül a befizetett díjak összegére, készpénzben egyszer s mindenkorra kifizet.

A tag elhalálása halottkémi vagy papi bizonyítvánnyal igazolandó és a temetési jutalék a tagsági könyvecskének visszaadása mellett elnöki utalványra azonnal kifizetendő.

8. §. A temetési jutalék és kezelési költségek kifizetése után fennmaradó összegek tartalék-tőkét képeznek és gyümölcsötvetőleg kezelendők.

Esetleges adakozások, hagyományok vagy egyéb mellékjövödelmek a tartalék-tőkéhez esatoltatnak.

Ha a tartalék-tőke 1000, azaz egy ezer fitra emelkedett, annak kamataiból az egyesület segélyezési célokra is adakozhat.

9. §. A tagok önként bármikor kiléphetnek, mely esetben befizetett pénzeiket és a temetési jutaléka való igényüket elvesztik s helyök új taggal betöltetik.

Azon tagok, kik Rimaszombatból eltávoznak és tagságukat megtartani kívánják, kötelesek azt az elnököl bejelenteni s oly Rimaszombatban lakó egyént bemutatni, a ki tagsági könyvecskéikre a temetési díjakat pontosan fogja fizetni; különben befizetett pénzeik elvesztése mellett a temetési jutaléka való igényük is megszűnik.

10. §. A tagsági jog személyhez kötött és másra át nem ruházható.

11. §. Az egyesület ügyei:

- a) a közgyűlés,
- b) a választmány és
- c) a tisztviselők által intéztetnek.

12. §. Közgyűlés minden évből március hó végéig egyszer tartatik. Ervényes határozatok hozatalára 50 önálló férfi tag jelenléte szükséges. Ha a tagok ezen számban meg nem jelennek, a kitűzött tárgyak felett 14 nap alatt másodizben egybehívott közgyűlésen a megjelent önálló férfi tagok, száma való tekintet nélkül jogérvényesen határozhatnak.

A határozatok viszonylagos szótöbbséggel hozatnak; egyenlő szavazatok esetén az elnök szava dönt.

Rendkívüli közgyűlés a választmány határozata vagy 30 önálló férfi tag indokolt írásbeli kívánságára bármikor tartandók.

A közgyűlésnek határidejéről a tárgysorozat közlése mellett a tagok meghívó útján értesítetnek, de azokon csak az önálló férfi tagok bírnak szavazattal.

A közgyűléseken elintézt tárgyakról jegyzőkönyv vétetik fel, mely az elnök, jegyző és két önálló férfi tag által hitelesítetik.

13. §. A közgyűlés tárgyai:

- a) a tisztviselők és választmányi tagoknak megválasztása, kik három évre választatnak és a tisztviselők fizetéseinek megállapítása,
- b) A választmány intézkedéséről szóló jelentés feletti határozat hozatal,
- c) A számadással tartozó tisztviselők felelősség alóli felmentése, a számvizsgáló bizottság véleménye alapján,
- d) Az alapszabályok módosítása,
- e) Az egyesület feloszlása esetén annak vagyona iránti rendelkezés.

14. §. A választmány, a tisztviselőkön kívül, a férfi tagok sorából választandó 20 rendes és 4 póttagból áll.

Rendes ülések évnegyedenként egyszer, rendkívüli ülések pedig az elnök vagy 8 választmányi tag kívánságára bármikor tartandók.

Ervényes határozatok hozatalára 12 választmányi tag jelenléte szükséges.

A határozatok viszonylagos szótöbbséggel hozatnak, egyenlő szavazatok esetén az elnök szava dönt.

A választmányi ülésekre a tagok 48 órával előbb, a tárgysorozat közlése mellett, körjegyzék által meghívotnak.

A választmányi ülésekről jegyzőkönyv vezetetik, melyet az elnök, jegyző és két választmányi tag hitelesít.

15. §. A választmány teendői:

- a) az egyesületet érdeklő ügyek elintézése és a tisztviselők működése feletti felügyelet;
- b) a lemondott vagy elboesájtott tisztviselők és választmányi tagoknak a rendes közgyűlésig való helyettesítése;
- c) a tagoknak felvétele és kizárása;
- d) a számadás megvizsgálása, az eredménynek a közgyűlés elé terjesztése és az egyesületi pénzeknek elhelyezése;
- e) a díjszedőnek felfogadása, elboesájtása és fizetéseinek megállapítása;
- f) a közgyűlési tárgyak előkészítése;
- g) országos járvány alkalmával a temetési-jutalék megállapítása; mely jutalék azonban az elhunyt által már befizetett összegnél kevesebb nem lehet.

16. §. Az egyesület tisztviselői: a) elnök, b) alelnök, c) jegyző, d) pénztárnok.

17. §. Az elnök képviseli az egyesületet a hatóságok és egyesek irányában; ő hívja össze a közgyűléseket és választmányi üléseket, azokon elnököl, kimondja a határozatokat és gondoskodik azok végrehajtásáról. Elrendeli a tagok elhalálásakor a temetési díjak beszedését és az elhalálás igazolása és a tagsági könyv beadása után utalványozza a temetési jutalékok kifizetését. Palasztást nem szenvedő esetekben 10 forintig terjedhető összegeket utalványozhat, de erről a legközelebbi választmányi ülésben indokolt jelentést tesz. — Felügyel az egyesület érdekei felett, a hátralékokra nézve javaslatot tesz és a pénztárat annyiszor, amennyiszor — két választmányi taggal — véletlenül megvizsgálja. Intézkedéseiről és az utalványozott pénzekről a választmánynak jelentést tesz.

18. §. Az elnököt akadályoztatása esetén mindenben az alelnök helyettesíti.

19. §. A jegyző vezeti a közgyűlések és választmányi ülések jegyzőkönyveit, kiadja a hozott határozatokat és ellenjegyzi a tagsági könyveket.

20. §. A pénztárnok kezeli az egyesület vagyonaát felelősség terhe mellett és nyilvántartja az egyesületi tagokat, gondoskodik a díjak beszedéséről és a hátralékosokat

déssel ragadta a Fakirhoz. — Boldog kezdte lenni, ha csak láthatta.

A gazembernek épen az kelle, ezéjjanál látta magát. Egy alkalommal azon arzártlan és hazug, — vagy nem is tudom minek nevezem, — ürügy alatt, hogy őt a mennyei szellemmel akarja közvetlen összeköttetésbe hozni; sikerült a rablónak, a szegény, mit sem sejtő leányt barlangjába esalni; persze ez a boldogtalan, kinek annyira fejébe verték már, hogy a Fakir legkisebb akaratának ellenszegülni is mily megbocsáthatatlan bűn, aggodalom, ellenmondás nélkül követte esábitóját, sőt midőn az egész vakmerően tudtára adá, hogy többé szüléihez visszabocsátni nem fogja, teljes készséggel, sőt örömmel nyugodott bele mindenbe. A szegény elfogult, elvakult szülők boldogsága tetőpontjára hágott, e nem is remélt szerenese szinte kiforgatá önmagukból, a fanatikus apa nem győzte eléggé magasztalni leánya szerenését, mint a kire ily messze földön hírneves szent választása esett. —

Igy éltek azután, mint férj és feleség éveken keresztül; ez idő alatt három gyermekök is született, kiket azonban a gaz bandita legott születésük után megölt, azt állítva egész szemtelen, arzártlan; gazszággal, hogy azok, mint egy szent nemzedékei, legott a Brámba változnak át, s így megöletések csak szent, istenes, Bráma előtt kedves eselekedet és csak üdvöt áraszt a családra.

Am a szegény nő boldogsága nem soká tartott, a bandita esakhamar levette álarczát, s mint a boldogtalan teremts sűrű könnyek között elbeszélte, azontul a legterhesebb rabnői életet élte oldalán egész azon napig, midőn tőle erőszakkal megszabadítottam. Durva, kegyetlen volt hozzá a legnagyobb mértékben; szüléinek hasztalan panaszkodott, azokat a rabló teljesen elbódítá.

— De ime be is végeztem történetemet, — fejezte be Kaled, — a továbbiak nem tartoznak ide, ennek mint mondtam tíz-tizenkét éve; a szép indián nő tiz, tizenkét éve az én édes-kedves feleségem, s én csak áldani tudom a végeztet, mely őt nekem adta.

Ezeket mondva, a beszélő elhallgatott, a társaság tagjai némán, elmerülve gondolkodtak az elbeszéltek felett; az érdekes történet mindeniköket igazán meghatotta, a szép indián nő sorsa felkelté részvétöket; mialatt B. odalépvé Kaledhez, melegen szorítá meg annak erős, kérges kezét.

— Derék ember vagy Kaled, — mondá, — te nődet igazán megérdemelted, sőt méltó rá, hogy mindvégig megbeesüld.

Átdolgozta: Borsody Béla.

a fizetési határidő leteltével az elnöknek azonnal bejelenti. A választmány vagy az elnök utalványára fizetéseket teljesít és számadásait minden év végével lezárva a következő év január végeig a választmánynak előterjeszti. — A pénztári készlet ideiglenes, mely 80 forintnál több nem lehet, és a tartalék-tőke állandó elhelyezést nyer a választmány által megjelölt pénztárakban.

21. §. Ha a pénztár vagy számadás az év végével, vagy az időközben megtartott pénztár vizsgálatnál rendben nem találtnak, köteles a választmány a pénztárnokot működésétől azonnal felfüggeszteni, tőle a pénztárt átvenni, helyébe ideiglenesen a közgyűlés egybehívásáig más alkalmas személyt kárt rajta bírói uton is megvenni.

22. §. A díjszedő köteles a díjakkal az egyesületi tagoktól beszélni, azokat a tagsági könyveikbe a halott nevének bejegyzésével nyugtatni és a beszédett összeget a pénztárnoknak hiány nélkül és azonnal átadni, minek elmulasztása a kár megtérítésének kötelessége mellett azonnali elbocsátást von maga után.

23. §. Az egyesületi tagok között az egyesület viszonyából eredhető viszályok választott bíróság által döntnek el.

A választott bíróság az 1881. LIX. t. cz. által módosított 1868. évi LIV. t. cz. 9-ik czíme s 3-ik fejezete értelmében alakul és jár el.

24. §. Az egyesület feloszlását — ha a tagok létszáma 250-nél kevesebbre leszáll — közgyűlésen az egyesület önálló férfi tagjainak többsége mondhatja ki. Ezen határozat azonban, valamint az alapszabályok módosítása és az egyesületi vagyon hovatartozását iránt hozott közgyűlési határozatok foganatosításuk előtt a nagyméltóságu m. kir. belügyminisztérium elé terjesztendők.

25. §. Az egyesület, ha az alapszabályokban meghatározott célt és eljárást, illetve hatáskörét meg nem tartja, a királyi kormány által, a mennyiben további működésének folytatása az állam vagy az egyesületi tagok vagyoni érdekét veszélyeztetné, haladéktalanul felfüggesztetik s a felfüggesztés után elrendelő szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlattatik vagy esetleg az alapszabályok legpontosabb megtartására különbeni feloszlását érteleztetik.

Kelt a rimaszombati ált. temetkező egyesületnek 1890. évi április hó 13-án tartott közgyűléséből.

Szabó József, elnök.
Rónay Gyula, jegyző.

A felsőbb leányiskola

nyilván kiküldött bizottságnak a f. hó 2-án tartott tanácsülés elébe terjesztett jelentéséből közöljük a következőket:

Azon körülmény, hogy Fábry János az általa a város és állam segélyezése mellett 22 éven át fenntartott polgári leányiskoláját a folyó tanév végével beszünteti, s hogy a közigazgatási bizottság 1306/889. sz. határozatával ennek következtében a képviselő-testületet a népoktatási törvény 59. §-a értelmében hasonló intézet felállítására kötelezte, ezen kérdés megoldása, legalább a polg. leányosztályok felállítására és berendezése elodázhatatlanná vált.

E célból, hogy mindenek előtt egy ily iskola felállítása, berendezése és fenntartási költségeiről tájékozás legyen nyerhető, tett számítás alapján a polg. leányiskola költségvetését következőleg ismertettük:

I. a) Személyi kiadás:

3 tanító vagy tanítónőnek à 700 frt
fizetés és 100 frt lakbér 2400 frt
1 segédtanítónőnek 500 frt
Igazgatói tiszteletdíj 100 frt = 3000 frt.

b) Dologi kiadás:

4 tanterem s mellékhelyiség bérlete 600 frt
Felszerelés (első évben) 400 frt
Fűtés, tisztogatás, szolgálat 200 frt
Vegyész kiadás (nyugdíjilleték stb.) 150 frt = 1350 frt.
Összesen 4350 frt.

II Bevétel.

1. Fábry Jánosnak eddig adott segély 300 frt
2. Tandíjból: 10 idegen tanuló à 20 frttal 200 frt
30 I. és II. osztálybeli városi tanuló à 6 frt 180 frt
20 III. és IV. osztálybeli tanuló à 15 frt 300 frt
10 ingyenes tanuló — frt
3. Beiratási és felvételi díj 60 tanuló után à 2 frt 120 frt = 1100 frt

Mutatkozik tehát 3250 frt.

hiány, mely a város pénztárából lenne pótlendő.

Mivel azonban a közgyűlés 1428/886. sz. alatt az elemi leány iskolák költségvetését tételül is elhatározta, mivel erre a felekezeti tanítóknak eddig kiszolgáltattott fizetésben már nagyobb alap is van, s mivel az elemi és polg. osztályoknak egyszerre való szervezését nemcsak fontos tanítási, hanem gazdasági indokok is javasolják, a következőkben állítottuk össze a teljes nyolcz osztályú, tehát négy elemi és négy polg. osztályból álló leányiskola költségvetését:

I. a) Személyi kiadás:

1. Négy elemi isk. tanító à 450 frt
készp. fizetés és 100 frt lakbérrel 2200 frt
2. Három polg. isk. tanító à 700 frt
készp. fizetés s 100 frt lakbérrel 2400 frt
3. Egy polg. isk. segédtanító (nő) 400
frt fizetés és 100 frt lakbérrel 500 frt
4. Igazgatói tiszteletdíj 50 frt = 5150 frt.

b) Dologi kiadás.

5. Nyolcz tanterem s mellékhelyiség
bérlete 800 frt
6. Nyolcz tanterem fűtése és tisztogatása 400 frt
7. Vegyesek (nyugdíjilleték stb.) 200 frt = 1400 frt.

c) Rendkívüli:

8. Iskolai padok s felszerelés (3 éven át) 400 frt = 400 frt.

Szükséglet összege 6950 frt.

II. Fedezet:

1. Fábry Jánosnak adott segély 300 frt
2. 3 felekezeti tanítónak à 350 frt 1050 frt
3. Polg. isk. tan. és felv. díj (l. fent) 800 frt
4. 150 elemi isk. tanuló beirat. és felv. díja à 1 frt = 150 frt.
150 elemi isk. tanuló közül 100 tandíja à 4 frt = 400 frt.
150 elemi isk. tanuló közül 40 tandíja à 2 frt = 80 frt.
150 elemi isk. tanuló közül 10 idegen à 8 frt = 80 frt. = 710 frt
20 tanuló egészen ingyen — frt
5. 50 ismétlő à 1 frt tandíjjal 50 frt
6. Iskolák fűtésére adott fa értéke 24 frt
7. A rimaszombati nőegylettől remélhető segély 200 frt = 3134 frt.

A fedezendő hiány 3816 frt,

mely azonban a 400 forintnyi rendkívüli kiadás megszüntése után 3416 frtra fog apadni.

Az elemi és polgári — tehát nyolcz osztályból álló — leányiskola egyszerre való felállításának legnagyobb akadályait a megfelelő tanhelyiségek teljes hiánya látszik, azonban minthogy méltán remélhető, hogy a helybeli három felekezet, mely eddig városi segély mellett tartotta fel leányiskoláját, díj nélkül, — esetleg méltányos bér mellett — készségeggel fogja eddigi tanhelyiségeit a városnak átengedni; a mi pedig azonfelül még a felsőbb és már kevésbé látogatott osztályok számára szükséges 2—3 kisebb tantermet illeti, magán-házakban is kibérelhető lesz, — gátló akadályt nem képez s csak idővel áll elő annak szüksége, hogy e célra külön épület emeltessek s rendeztessek be, a mikor elhiszük, hogy a tek. Tanács, illetve képviselő-testület előrelátása és intézkedése által erre is talán utat és módot a nélkül, hogy ez a városnak rendkívüli és elviselhetetlen áldozatába kerülne.

Arra nézve, hogy miért lett a bevételbe csak három felekezeti elemi tanítónak adott segély felvétele, holott köztudomású, hogy a város 6 tanító részére adja azt ki, előadjuk, hogy mivel városunk régi időtől fogva nemcsak a tanügyet karolta fel, hanem tehetsége szerint a kultusz emeléséhez is hozzájárult, s mivel a felekezeteknek szükségük van s jövőre is szükségük lesz külön kántorra s mert az eddigi segély is részben ily czímen szavaztatott meg s adatott ki: ennél fogva méltányosnak tartjuk, hogy egy-egy kántor részére jövőre is adassék ki az eddig általuk élvezett fizetés, annál is inkább, mivel a felekezetek a felállítandó négy elemi és négy polgári osztályú leányiskolában a vallásitanítással meglesznek terhelve, a melyet ily módon a felekezeti kántorok elvégezhetnek.

Mindezekből kitűnik, hogy a tervezett községi elemi és polgári leányiskola felállítása legözönthetetlen akadályokba nem ütközik és semmi érdeket nem sért, ellenben az erők egyesítése által, valamint minden egyes osztály külön választása következtében leányoktatásunkat oly fokra képes emelni, mely városunk állásának s polgárai méltányos igényeinek teljesen meg fog felelni.

Levelezés.

Jolsva, 1890. ápril 20.

T. Szerkesztő ur! A kisdudóvás kérdése napirendre került. Hazánk indolensabb városait és községeit remélhetőleg nemcsak országos törvény fogja kényszeríteni a kisdudóvák felállítására s a szülőket, hogy gyermekeiket ovodába jártassák.

A törvény első része Jolsvát készen találja, mert az 1879-ik évtől itt „dadó” van, mely a város jövőendő polgárainak fizikai, értelmi, erkölcsi erőinek fejlesztése körül s a magyarosodás szolgálatában áldásosan működik s ez utóbbi tekintetben a nevezett intézménynek elvitázhatalan érdeme van, a miért is rendőrkapitányunk elrekeztetnek véli az időt csak magyarul doboltatni; a törvény második része ugy itt, mint mindenhol elég nehezen lesz végrehajtható.

Hogy ily missiót teljesít a „dadó” itt — s mindenhol — nem esoda tehát, ha ennek felvirágoztatása érdekében egy egyesek mint társulatok a legszebb ügybuzgalmat fejtik ki.

Ily ügybuzgalom s határtalan pártolásban részesült a helybeli ovoda, mely eddig 120 frt évi házbéres lakásban volt elhelyezve, a folyó hó 13-án tartott ovodai igazgató választmányi gyűlésben, a mely gyűlés valóban lelki örömet okozott nekem akkor, midőn egyhangulag kimondták, hogy az ovodát állandó épületben akarják elhelyezni, a miért a jelenlegi házat, melynek mellékpületei leégtek, 2500 frtért megvették s ugy a belső részeket, mint a külsőket átalakították 1500 frton, hogy lesz egy nagy játszóterem is és a mellékhelyiségek lebontásával tágas s pártját ritkító udvar; — szóval: a kor színvonalára emelik.

Hogy ez ügy ilyen lendületet vett Remenyik Ede polgármester és Jurin Samu ovodai igazgató uraknak köszönhető.

Nem mulaszthatom el megemlíteni azt, a min igazán örül a lelkem, hogy az ovoda tőkéje — 4500 frt takarékpénztári részvény, alapítvány — 1800 frttal szaporodott akként, hogy a „Pomológiai társulat” feloszlott, s annak tagjai, a helyett hogy tőkéjüket megosztották volna, azt az ovoda tőkéjéhez esatolták s így az jelenleg közel 7000 frt.

A másik örvendetes tény az, hogy ma, folyó hó 20-án, a tizenkét év előtt megalakult önkéntes tüzoltóegyesület újból alakuló gyűlést tartott, hol mintegy százhuszan voltak jelen. A gyűlést Remenyik Ede polgármester nyitotta meg s vezette ideiglenesen. A midőn kimondták, hogy önként lesznek tüzoltók: Basilidesz Gusztáv elnöklete alatt Greguss János, Jurin Samu, Heiszter N. és Kuchta A. urakból álló kandidáló bizottságot küldtek ki, a mely szerint elnöknek egyhangulag Remenyik Ede polgármester kiáltott ki, aki megköszönvén a bizalmat, de gyöngékedésre hivatkozván — a mit nagy sajnálattal elismert a gyűlés — el nem fogadta az elnökséget, a miért a kandidált alelnök Czibor Imre ügyvéd lett egyhangulag elnöké, alelnökké Vektorisz Sándor, főparancsnokká Fülöp János városi rendőrkapitány, alparancsnokká Czírbesz Samu, jegyző Glósz László, pénztárnok Czibor Emil, szertárnok Kuchta Lajos, orvos Dr. Szabó Elemér,

valasztmányi tagok: Hoffer Tivadar, Führer Pál, Beeser András és Tavassy Bertalan urak választottak.

A gyűlésen mint vendég jelen volt Gaján Viktor szivattyús-parancsnok Nagy-Röczéről, ki buzdító beszéde által nagy szolgálatot tett az ügynek s általános helyeslést aratott.

Siker koronázza az új életre ébredt egyesületet működésében.

Helybeli hírek.

Felhívás előrefizetésre. Lapunk hátralékos járatóit tisztelettel kérjük előfizetéseik megújítására.

Halálozások. A halál ismét egy nemes élet fátylát oltotta ki. Jánosiban elhunyt özv. Vályi Károlyné urhölgy, kinek elhunytát széles körű rokonság és a tisztelők nagy száma gyászolja. A gyászjelentés felőle így hangzik: Vályi Pál, Vályi Zsuzsanna férjével Ebeczky Imrével s Matild leánnyal, Vályi Laura és Vályi Ilona; — továbbá az ugyanez évben elhunyt fivér: Katona Zsigmond gyermekei családjaikkal; nemkülönbön a Vályi-családbeli rokonok és tisztelő barátok nevében is mely fájdalommal jelentik a forrón szeretett édes anyja, anyós, nagyanya, nagynéne és rokon özv. Vályi Károlyné szül. Katona Johanna asszonynak, folyó 1890. évi április hó 20-án, életének 79. évében, végegyengülés következtében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak földi maradványai f. április hó 22-én délután 4 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a jánosii sírkertbe örök nyugalomba tételni. — Kelt Jánosiban, 1890. április hó 20-án. — Áldás és béke poraira! — Ugyancsak elhalt városunkban Andrassy László fényképezőnknek szeretetreméltó kedves neje szül. Lipcsey Mária és az egy éves Margit kis leánya. Alig hantolták be a kora ifjúságában elhervadt szép nő sírját, már követi jó anyját az örök béke hónapja a sokat szenvedett gyermek. Adjon a sors nehéz megpróbáltatásait melyen érző férjnek és atyának türelmet a csapások elviselésére.

Közgyűlés. A gömörmezei orvos- gyógyszerész egyesület a f. évi apr. 28-án d. u. 4 órakor a rimaszombati takarékpénztár termében gyűlést tart, melynek tárgyai: 1. Elnöki előterjesztés az orvosi kamarák ügyében; 2. folyó ügyek; 3. indítványok; 4. szakülés. E gyűlésre az elnök nevében Dr. Löcherer Tamás egyesületi titkár tisztelettel hívja meg a tagokat.

Villámcsapás. Mult szombaton a János felé vezető uton az 5. sz. órháznál egy telegrafoszlopot a villám száz meg száz szilánkra darabolt szét s egyes forgácsokat száz méter távolságra is eldobott Ugyancsak a villám-ütésnek hatása érezhető volt a helybeli posta- és táviró-hivatalban is, mert ott is beütött a villám, habár kis mértékben, s a villámhárító gépekben némi sérülést okozott. A jelenlévők ugyancsak megijedtek a nagy dörrenéstől és lángtól, sőt egy inasgyereket, a ki a folyozatékhoz támaszkodott, a földre sújtott.

Jégeső. Apr. 19-én délután 2 órakor heves zápor keletkezett, melyből egy negyed óráig tartó jégeső lett. Nem tett ugyan nagy károkat, de a korai zöltségeknek sokat ártott s mint velkenyi tudósítók írja ott a szilvafák virágát is mind leverte.

Tanulók vigyázatlansága. A helybeli főgymnasium két tanulója a mult napokban egy kis kirándulást rendezett, egy 6 mm.-es Flaubert-puska társaságában. A céllovás tárgyában kifejtett helyke vetélkedés következménye az volt, hogy egyik tanuló maga állott ki célpontnak, hogy a másik meglője. És a jó barát talált. Igaz, hogy társának nagyon is hosszú füleit akarta valamivel rövidebbre venni, de a golyócska célzt tévesztett s az élő figura lábszárába fúródott, ki ennek következtében néhány napig nem látogathatja a tudományok csarnokát. Jó lesz, ha a szülők és gyámok nem bíznak fegyvert gyermekeik kezére.

Kuriosum. Egy Csehországba származott hazánkfi, ki ugy látszik, külföldön szándékszik megtelepedni, a napokban levelet intézett a helybeli plebánia hivatalhoz, melyben atyjának keresztlevelét kéri. A németül írt levél másik oldalára oda esatolta a magyar fordítást is, mely ekképen hangzik: „Főtisztelendőség! Egy háznép végett szükségének vagyok 1806 vagy 1807-ik esztendőben Rimaszombathon (Magyarországban) született atyám K. J. nek a keresztelő levelre. Kérem Főtisztelendőségged udvariasan kellemes jelentésért, valjón a születés kivonatot, vagy pedig önnök a másolatot elérhetném. Kedvező esetben híjjával nem leendő az irásdíj meg a bélyeg illetéért tüstént megfizetni. Jóságos betöltésnek remélhető ellennézve aláírássom jeles tisztelettel engedelmes K. F. Kuttnerbergen (Csehország).” Ne kívánjuk, hogy külföldről lenünk magyarul levelezzenek, jobban megértjük mi ennél a német szót.

Letszám. A helyben legközelebb alakult általános temetkezési egyesület tagjainak létszáma jelenleg: 50 éven alóliak 432, 50 éven felüliek 112, összesen 544. Ezek közül 283 férfi, 261 pedig nő és kiskoru.

Lakváltoztatás. — Tisztelettel tudatjuk a lapunk kiadójával érintkező t. előfizető és hirdetőtő közönséggel, hogy, mint lapunk homlozatán is jelezve lesz, lapunk kiadója május elsejétől kezdve Ujváros-utca 8. sz. alatt, a Tótyi-féle házban fog lakni. Bejárás a Tamásfalva felől eső részen történhetik. A nevezett naptól fogva oda kérjük ezimezni a kiadóhivatalt érdeklő leveleket és postautalványokat.

Vármegyei ujdonságok.

A szavazás. Az ág. ev. püspöki szék betöltésére az egyházak szavazása még mindig folyamatban van. Ujabb értesüléseink a következők: a sáros-plavniczei egyház folyó hó 13-án tartott gyűlésen a bold. eml. Czékus érdemeit jegyzőkönyvében megörökítvén, a püspöki szék betöltésére egyhangulag Zelenka Pál hegyfaljai főesperest jelölte ki. A jolsvai egyház 20-án és a chisnyói virágvasárnapján egyhangulag Terray Gyulára szavaztak.

Eljegyzés. Kelemen N. nyustyai vasuti állomási főnök vasárnap, ápril 20-án váltott jegyet Jolsván Bankó János városi pénztárnok művelt és kedves leányával: Szerénkével.

Talált régiségek. Az ajnácskői várhegy befásításánál különféle érdekes régi tárgyakat leltek Ebeczky Elek és Kemény Géza báró birtokán. A birtokosok a régiségeket egymás közt felosztották.

Hirdetmény.

4683. sz. — Gróf Andrássy Géza, mint a szalóci vasgyár tulajdonosa, által a m. kir. államvasutak bánréve-dobsinai vonalán Vigtelke község mellett levő 18-ik számú őrháznál létesített vasuti kitérőtől — vigtelki vasolvasztóig vezetendő sodrony kötélpálya kiépítésének engedélyezése iránt beadott kérvény folytán a bánya-törvény 131. §. és a m. kir. földművelés-, ipar és kereskedelemügyi minisztériumnak 1882-ik évi június hó 24-én 24769. szám alatt kiadott rendelete alapján, a helyszíni szemle megtartása, a kérelmezett építési engedély megadása, esetleg a pálya létesítéséhez szükséges területek kisajátítása iránti tárgyalás határidejül f. évi május hó 19. napjának d. e. 9 órája — a helyszínére **Vigtelke községbe** a község házához kitézetik.

A bemutatott építési tervezet és pályaleírás eredeti példányának — rozsnyói járásbeli főszolgabíró utjani megküldése mellett Vigtelke község előjárójának meghagyatik, hogy a megküldött tervezetet a község házában 15 napon keresztül közszemlére tegye ki s a kitételről, valamint a kitűzött tárgyalási határnapról — az érdekelt birtokosok névszerint: **Máté Mihály, Csefo Mihály, Csefo Judit, Bene István, Pásztor Mihály, Parti István, Ambrus József, Kovács Erzsébet** vigtelki lakosokat azon kijelentéssel értesítse, hogy a beadott kérelem felett a kitűzött határnapon meg nem jelenésük esetén is érdemleges határozat fog hozatni, egyszerűs mind ezen határidőre a fentebbi következmények terhe mellett — **érdekelt pelsücsi közbirtokosság** — képviselője által szabályszerűen meghívatik.

Meghagyatik továbbá Vigtelke község bírójának, hogy a tárgyalási határnapon személyesen megjelenni s a közszemlére leendő tétele végett megküldött tervezeti iratokat az eljáró bizottságnak rendelkezésére általadni kötelességének ismerje.

Az eljáró bizottság tagjaiul: **Bornemisza László** alispán elnöke alatt. — **Jurasko Jakab** kir. államépítészeti hivatalfőnök és **Kubidy Géza** rozsnyói járásbeli főszolgabíró kiküldetnek s a kitűzött határnapon leendő megjelenésre felhivatnak.

Kelt Rimaszombatban, 1890. apr. hó 18-án.

1—3

BORNEMISZA, alispán.

Keresztelés ügye. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a keresztelések tárgyában legújabb kiadott körrendelete szerint. „Valahányszor a lelkészek bármely okból oly gyermeket keresztelnek meg, ki az 1868. LIII. t. cz. 12 §-ának rendelkezése szerint más hitvalláshoz tartozik, minden további megkeresés bevétele nélkül, a ténykedés napját közvetlenül követő nyolcz nap alatt a keresztelésről szóló bizonyítványt az illetékes lelkésznek térítvény vagy kézbeadó könyv mellett hivatalból tartoznak átadni, tekintet nélkül bármely oldalról jövő intézkedésre vagy kívánatra. Az ez ellen véteni taláto lelkész súlyos büntetésnek néz elébe.

Heti és országos vásár Losonczon. Nógrád-vármegye alispáni hivatala közhírré tette, hogy apr. 16-tól kezdve Losonc-Tugiron a heti sertésvásárokat, ugyazintén a f. évi máj. 8-ikára eső juh- és május 9-ikére eső országos marhavásárt meg fogják tartani, s hogy ezekre a vásárookra a járványtól ment községekből a felhajtások akadály nélkül eszközölhetők.

Hivatalos közlemények.

A vallás és közoktatási magyar kir. minisztertől.

Gömör-Kishont megye kir. tanfelügyelőségének. Az utóbbi időben számos iskolaszék és gondnokság szegény tanulók számára magánkiadók által kiadott tan- és olvasókönyvek adományozását kérelmezvén, szükségesnek látom kijelenteni, hogy mintán a m. kir. egyetemi nyomdában ily könyvek raktáron nem tartatnak, azok adományozására irányuló kérelmeket nem teljesíthetem. Szegény tanulók számára, valamint eddig történt, úgy ezután is csupán csak az állam által kiadott tan- és olvasókönyvekből engedélyezhetek megfelelő számú ingyen példányokat. Erről a kir. tanfelügyelőséget további eljárás végett értesítem. Budapest, 1890. évi március hó 13-án. Gróf Csáky.

420. szám. — Gömörvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

E rendelet tudomás végett ezennel kiadatik.

Rimaszombat, 1890. apr. 5.

Gróó Vilmos, kir. tanácsos, tanfelügyelő.

Körlevel.

335. szám. — A m. kir. postaintézet-kezelési teendőt nagymértékben szaporítja és megnehezíti a portómentességet élvező hivatalok azon szokása, hogy leveleket legnagyobb részt ajánlva adják postára, azokat helytelenül címézik és rosszul csomagolják. Miért is a v. és közölt m. kir. miniszter ur f. évi febr. 22-én 490. eln. sz. a. rendeletében meghagyja, hogy ezután csak azon levelek küldendők ajánlva, melyek pótolhatlan okmányokat tartalmaznak avagy melyekben határidő kitézéséről van szó. — A rendeltetési hely megjelölésénél a törvényes elnevezések használandók s utolsó posta feljegyzendő. Az iratesomagok burkolatához erős minőségű papíros használata, a nagyobb számú mellékleteknek zsinnyel való körütkötése, nemkülömben a hosszú alaku levelek a negyedrétre hajtott ivnek megfelelő boríték használata ajánlatik. Végül felhívom még ezimedet, hogy a postára adás előtt iratesomagot tartalmazó leveleket megmérlegelje s a 20 grammnál nagyobb súlyú leveleken, iratesomagokon, valamint a posta feladó könyv megfelelő tételénél és azok súlyát rendesen kitegye.

Rimaszombat, 1890. márcz. 28.

Gróó Vilmos, kir. tanácsos, tanfelügyelő.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Magán-hirdetések.**Bérlet.**

Szabó Ágostonné szül. Ragályi Sarolta ragályi birtoka 1891. január 1-től 6 vagy 9 évre bérbe vehető. — A birtok áll 210 hold szántóföld és rétből és 334 hold erdő- legelőből, 1200 □-öllel számítva. Bérleti szándékozók bővebb értesítést nyerhetnek alólírottól Budapesten (Ferecz József rakpart 10. szám.) vagy **Molnár József** ügyvéd úrtól Rimaszombatban.

2—3

SZABÓ ÁGOSTON.

Répatermelők

figyelmebe van szentesem ajánlani mindenféle répatermelési eszközöket, u. m. legkiválóbb Clayton & Shuttleworth-féle **mélyítő-ekék** 8 és 10" szántásra, **répavető-gépek**, **kapáló- és kiszántó-ekék**, **répa-kiemelők**, **cultivátorok** és minden más talajművelési eszközöket a legjutányosabb árban előnyös fizetési feltételek mellett.

Kiváló tisztelettel

HERCZ ZSIGMOND,

gazdasági gépgyára, érez- és vasöntődéje

2—3 **MISKOLCZON.**

Bourbon, Noisette, Thea és Remontans-rózsák névvel

cserepekben nemesítve, jól edzett és hibátlan példányokban rendelhetők **Szövő József** kertésznél Szalóc (Gömörm.) u. p. **Gombaszög.**

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy

érez- és vasöntődéim,

mely a téli hónapok alatt szünetelt, e hóban legnagyobbított erővel **ismét megkezdte működését** és ajánlom azt mindenféle gép- és kereskedelmi öntvények szállítására.

Legjutányosabb megszámitást, pontos kivitel mellett biztosítva, maradtam kiváló tisztelettel

HERCZ ZSIGMOND,

gazd. gépgyára, érez- és vasöntődéje

2—3 **MISKOLCZON.**

Bérbe vehető.

Simoniban egy lakóház. — mely boltnak is alkalmas — pítvar és kamrával, valamint a fél ház hely belsőség után levő fél kerttel — kedvező feltételek mellett — több évekre bérbe vehető. Bérleti szándékozók Pál Mihálylyal értekezhetnek ugyanott.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint **gróf Serényi Béla** ur ő méltósága tulajdonát képező **Putnok** városában gyakorolható **helypénzszedési- és vásárjog**, valamint ugyanott a főtéren levő

„Vám“ vendéglő helyiségei

1891. évi január hó elsejétől egymásután következő öt évre bérbe fognak adatni.

Bérajánlatok — melyekhez 300 frt bántópenz melléklendő — akár a helypénzszedési- és vásárjogra és a vendéglőre külön-külön, akár mindkettőre együttesen f. évi június hó 1-ső napjáig alólírott ezimhez intézendők. — Bérbeadó tulajdonos fentartja az ajánlattevők közötti szabadon való választhatást. — A közelebbi feltételeket illetőleg akár szóval, akár írásban kívánatra bármikor szívesen szolgál fölvilágosítással

Gróf Serényi Béla

3—3 központi irodája Putnokon.

Hirdetmény.

946. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Lefkovicz Salamon** végrehajtatónak **Lökös Máté (Mátyás)** alsó-vályi lakos végrehajtást szenvedő elleni 16 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a tornallyai kir. járásbíró) területén lévő Lévárt községben fekvő a lévárti 54. sztkben A. I. 1—19. sorszám alatt foglalt $\frac{1}{6}$ urb. telekből 45. számú házból Lökös Mátyás helyesebben Máté $\frac{1}{6}$ rész jutalékára az árverést 374 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1890. évi május hó 23-ik napján délelőtt 10 órakor Lévárt községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 374 forint 40 krajczárt készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt, óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1890. február hó 18. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hánrich, kir. tszéki bíró.

A csaknem huszezer kereskedésben árult és minden bogár ellen mint legjobbnak ismert szer a

ismét sokkal olcsóbb lett.

Az igazi üvegek ZACHERL J. nevével vannak ellátva és kaphatók 15 kr., 30 kr., 50 kr-ért s egy frt-ért.

Ez a kiválasztott különlegesség a lakásban, konyhában és vendéglőben, butorban és ruhában, istálló állatainkon, üvegházi és kerti növényeken levő minden bogarat határozó erővel és gyorsasággal pusztít. A mit papírosban árulnak az épen nem „Zacherl különlegesség.”

Kapható a következő czégeknel:

Rimaszombatban: Tibély S. A., Hamaliár Károly gyógyszerész, Diekmann Armin és Stech Kálmánál.

Dobsinán: Gömöri Sámuelnél. 2—12

Jolsván: Hoffman Miksánál.

Losonczon: Kierhner Danó, Kirner József, Szilágy Lajos, Zwidt J. V. és fia, Pokorny Lajos és Lutoeska Danónál.

Nagy-Röczen: Dedinszki J. és Nandrassy Gy.-nél.

Nyustyan: Groszberger Ignácánál.

Pelsüczön: Pártos Miksánál.

Putnokon: Fekete Nándor gyógyszerésznél.

Rozsnyón: Fábry Károly, dr. Pösch József gyógyszerész, Langhoffer F. és Suszter Józsefnél.

Tiszolczon: Böhm Józsefnél.

Tornallyán: Urszinyi S. gyógyszerésznél.